

Věcné zpracování, věcné authority

Seminář ANL, listopad 2019

Marie.Balikova@nkp.cz

Osnova

- **Úvodní informace**
- **Principy věcné katalogizace**
  - **Praktické ukázky**
- **Standardy, pravidla, formáty**
- **Soubory věcných autorit**
  - **Soubor tematických autorit**
  - **Soubor geografických autorit**
  - **Soubor formálních autorit**
- **Možnosti kooperace**

ANL –Výběr článků v českých novinách, časopisech a sbornících

Souborná databáze bibliografií výběrově zpracovaných článků a statí

Kooperační systém článkové bibliografie

Excerpované časopisy se dělí do dvou oblastí:

- celostátně vydávané odborné časopisy a sborníky,
- regionální časopisy, sborníky a noviny.
- V současné době je garantem báze ANL SVK Hradec Králové, která organizuje excerpční základnu¹.
- Do báze ANL přispívají Krajské vědecké knihovny a specializované odborné knihovny.

ANL - prohlížení

Názvy

- Názvy
- Předmětová hesla
- Autoři - jména (příjmení, jm.)
- Autoři - korporace/akce
- Zdroj.dokument - název
- Zdroj.dokument - ročník, číslo
- Zdroj.dokument - autor,korp.
- Zdroj.dokument - ISBN/ISSN
- Recenz.dokument - název
- Recenz.dokument - autor,korp.
- Skupina konspektu
- Forma dokumentu
- MDT
- Kód geografické oblasti

ANL – základní vyhledávání

Všechny údaje

- Všechny údaje
- Název
- Autor (osoba, korporace)
- Zdrojový dokument
- Recenzovaný dokument
- Předmět (klíčová slova)
- Rok / datum vydání
- Kód jazyka dokumentu
- Kód jazyka originálu
- Kód druhu dokumentu
- Sigla vlastníka
- Systémové číslo

ANL – rozšířené vyhledávání

Vyberte údaj pro vyhledávání

Předmět (klíčová slova) Ne Ano

Rok / datum vydání Ne Ano

Kód druhu dokumentu Ne Ano

Blížkost slov?

[Knihovny](#)

¹ <https://www.caslin.cz/caslin/databaze-pro-vyhledavani/databaze-ceskych-clanku-baze-anl/o-bazi-anl> cit. 14. 11. 2019)

Věcné selekční prvky z pohledu ANL – doporučený záznam

Věcné selekční prvky v rámci doporučeného záznamu

Pole 072 – údaj skupiny Konspektu nebo

Pole 080 – údaj klasifikačního systému MDT

Pole 600, 610, 611, 630, 651

Pole 650 – věcné téma, téma dokumentu vyjádřené obecným termínem

Pole 655 – označení formy žánru

<https://www.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/zpracovani-fondu/katalogizacni-politika/doporuceny-zaznam-rda-2>

Věcné selekční prvky v rámci minimálního záznamu

Pole 072 – údaj skupiny Konspektu nebo

Pole 080 – údaj klasifikačního systému MDT

Pole 650 – věcné téma

Více informací:

<https://text.nkp.cz/o-knihovne/odborne-cinnosti/zpracovani-fondu/zapisy-z-jednani/zapis-z-pracovni-skupiny-pro-analyticke-zpracovani>

Pracovní skupina pro věcné zpracování doporučuje a schvaluje v Doporučeném záznamu následující věcné selekční prvky:

- Klasifikační znak MDT zapsaný v poli 080 MARC21, v poli 675 UNIMARC – *fakultativní údaj nebo*
- Skupinu Konspektu zapsanou v poli 072 MARC21, v poli 615 UNIMARC – *fakultativní údaj*
- Minimálně jeden tematický termín zapsaný v poli 650 MARC21, v poli 606 UNIMARC s vazbou na autorizované systémy*
- Označení formy/žánru zapsané v poli 655 MARC21, v poli 608 UNIMARC
- *Doporučuje se však uvést všechny odpovídající věcné selekční prvky, které jsou potřebné k vyjádření obsahu dokumentu, a to s vazbou na autorizované systémy
- Doporučení se vztahuje na věcný popis naučné literatury, věcný popis beletrie se nemění

Cíl věcného popisu: rychlé a efektivní vyhledávání informací

Základní předpoklad

- Kvalitní údaje v bibliografických záznamech
- Strukturovaný zápis – formát MARC 21
- Kvalitní systémy organizace poznání – řízené slovníky, tezaury, klasifikační systémy
- Kvalitní vyhledávací nástroje

Zodpovědní katalogizátoři, indexátoři

Poučení uživatelé (veřejnost), kteří vědí

- co chtějí – znají své informační potřeby
- jak formulovat dotaz – definují svůj informační požadavek
- kde vyhledávat – www, knihovní katalogy podle typu knihoven a dotazů

Odborná veřejnost

- Studenti SŠ a VŠ – uspokojení studijních potřeb
- Vědečtí pracovníci
- Odborníci – profesionálové
  - knihovníci
  - učitelé
  - publicisté
  - lékaři
- „Amatérští odborníci“ – lidé s vyhraněným zájmem/koníčkem

Laická veřejnost

- Čtenáři beletrie
- Děti a mládež – žáci základních škol
- Rodiče (malých dětí a předškoláků)
- Uživatelé se specifickými potřebami
  - Sociálně slabí čtenáři
  - Hendikepovaní uživatelé

Specifické uživatelské potřeby

Principy věcné katalogizace 1

je nutné

- provést **kvalitní obsahovou analýzu**, určit **základní a dílčí věcné** selekční prvky, témata;
- věnovat adekvátní pozornost jednotlivým **pramenům popisu** věcné analýzy – omezit **subjektivnost** věcné analýzy
- zajistit uživatelsky vstřícný přístup k dokumentům s ohledem na uživatele katalogu - **60% uživatelů vyhledává pomocí věcných selekčních prvků** (zajistit tak **všeobecnou dostupnost** informací);
- snažit se o **konzistentní věcné zpřístupnění**
  - **proporčnost** věcných selekčních prvků,
  - **detailnost** věcného zpřístupnění, např. *stanovit počet věcných selekčních prvků přidělených jednomu dokumentu;*
  - dodržovat zásadu **nejužšího pojmu**
  - dodržovat **standarty** a respektovat **dohodnutá pravidla**,
  - **zapisovat údaje** do odpovídajících polí, podpolí – vzájemná **směnitelnost** záznamů

Principy věcné katalogizace 2

Je nutné

- **používat termíny uživatelsky vstřícné**
  - **jednoznačné co do významu, protože úspěšnost vyhledávání je podmíněna jednoznačností selekčních termínů – doporučuje se vytvářet a používat autoritní záznamy,**
  - **všeobecně srozumitelné (i laické veřejnosti)**
    - **omezit používání zkratk, rozepisovat je**
    - **respektovat celistvost termínů, nerozkládat je**
- **dodržovat standardizovanou formu věcných selekčních prvků**
  - **je nutné odstranit**
    - **pravopisné chyby, překlepy...- násobí se počet výskytů termínů v rejstřících, snižuje se uživatelská vstřícnost rejstříků, slovníků pro zpracovatele i uživatele**
    - **substantivní inverzi – invertované termíny uvádět důsledně jako variantní vstup do slovníku/rejstříku**

Standardy, pravidla, formáty

Jmenné entity – osoby, korporace, akce – čerpají se ze souboru Národních jmenných autorit, řídí se pravidly RDA

- [RDA](#)
- [Soubory národních jmenných autorit](#)

Věcné entity – obecné téma, geografické názvy, chronologické údaje, označení formy/žánru, notace MDT, údaje Konspektu – čerpají se ze souboru Národních věcných autorit (CZENAS), řídí se pravidly pro tvorbu jednotlivých typů selekčních prvků

[CZENAS](#) – standard pro věcné selekční údaje

[Soubor tematických autorit](#)

[Soubor geografických autorit](#)

[Soubor formálních deskriptorů](#)

[Konspektové schéma](#)

[MDT České MDT Online](#)

Formáty pro zápis údajů

[MARC 21](#) [MARC 21 aut](#)

Přehled polí MARC 21

- **Pole 043** – kód geografické oblasti
- **Pole 045** – chronologický kód
- **Pole 072** – předmětová kategorie/skupina Konspektu
- **Pole 080** – MDT
- **Pole 600** – osobní jméno použité jako předmět
- **Pole 610** – jméno korporace použité jako předmět
- **Pole 611** – jméno akce použité jako předmět
- **Pole 630** – název použitý jako předmět
- **Pole 648** – chronologický údaj
- **Pole 650** – věcné téma použité jako předmět
- **Pole 651** – geografické jméno použité jako předmět
- **Pole 655** – forma, žánr či fyzické vlastnosti dokumentu
použité jako předmět
- **Pole 653** – volně tvořené předmětové termíny

Používat všechny selekční prvky:

**chronologické údaje v poli 648
zvážit používání formálních
deskriptorů v poli 655**

Dodržovat zásadu nejužšího pojmu

Hlavní záhlaví	● Novotná, Miroslava
Název	● O včelařském vzdělávání / Miroslava Novotná
Popis (rozsah)	6 ilustrací
Zdroj. dokument	Včelařství. -- ISSN 0042-2924. -- Roč. 68, č. 1 (2015), s. 28-29
Poznámka	1 barevná fotografie, 3 grafy, 2 tabulky
Předmět. heslo	● Střední odborné učiliště včelařské - Včelařské vzdělávací centrum (Nasavrky, Česko)
Předmět. heslo	● včelaření
	● chov včel
	● vzdělávání dospělých
	● vzdělávací instituce
	● školy
	● výcviková střediska
	● studenti
	● věk
	● motivace
	● programy a projekty
Skupina Konspektu	638 - Včelařství
	377 - Odborné vzdělávání
MDT	● 638.1
	● 377.1/.3

https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=001567754&local_base=ANL

Respektovat formát MARC21 - uvádět selekční prvky v příslušných polích

odbor ekologie a veřejného prostoru

zdroj

https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000361454&local_base=AUT

65004

|a zákon |x o střetu zájmů |z Česko |y 2008

konflikt zájmů

komunální politika viz lokální politika

7	<u>zákon o střetu zájmů</u>
40	<u>zákon -- o střetu zájmů</u>
1	<u>zákon o střetu zájmu</u>
11	<u>zákon -- o střetu zájmů -- č. 159/2006</u> Pole 610
11	<u>zákon -- o střetu zájmů -- č. 159/2006 Sb. -- Česko</u>

Česko. Zákon o střetu zájmů (2006)

Respektovat formát MARC21 - uvádět selekční prvky v příslušných polích

6530 |a územní plánování |a územní plány |a města |a městská zeleň |a ozeleněné střechy |a výhody
|a Linec |a Rakousko – **Proč všechny termíny v KS ?**

63004 |a A4WP

63004 |a WPC

63004 |a PMA

63004 |a iPod

63004 |a iPhone

Výrobky uvádět v poli 650, ne v poli 630

63004 |a Po pádu (kniha)

Dílo známého autora se uvádí v poli 600

080 |a 620.2-037.4-022.513.2\$cobecně\$din general |2 MRF

080 |a 677.4-022.513.2\$ctextilní průmysl\$dtextile industry |2 MRF

655 4 |a Belmondo

655 4 |a Atika

655 4 |a bezpečnost pacientů

Věcné selekční prvky používané v bázi ANL, řetězce PH

Předmětová hesla, deskriptory, klíčová slova

Doporučuje se používat řízené termíny

Do pole 653 (klíčová slova) uvádět kandidáty řízených termínů

Všechny důležité informace uvádět ve vstupních pozicích

V jednom řetězci PH používat jedno geografické zpřesnění

Schéma minimálního řetězce

<u>téma</u> -	650 07 a vizuální komunikace
<u>téma</u> – <u>téma</u>	650 07 a kosmologie x filozofické <u>aspek</u>
<u>téma</u> – <u>místo</u> -	650 07 a spisovatelky z Karibská oblast
<u>téma</u> – <u>čas</u> -	650 07 a spisovná čeština y 17.-18. století
<u>téma</u> – <u>místo</u> – <u>čas</u>	650 07 a prezidenti z Brazílie y 20. století
<u>místo</u> -	651 7 a Praha (Česko)
<u>místo</u> – <u>téma</u> -	651 7 a Česko x dějiny
<u>místo</u> – <u>čas</u> -	651 7 a Praha (Česko) y 14. století
<u>místo</u> – <u>téma</u> – <u>čas</u> -	651 7 a Kladno (Česko) x dějiny y 19.-20. století
<u>téma</u> – <u>téma</u> – <u>čas</u> -	650 07 a archivnictví x mezioborový kontext y 20. století

043	a e-xr-- b e-xr-mo b e-xr-mr 2 czenas
045	a --x1 a w6x1
072 7	a 373.5 x Střední školy 2 Konspekt 9 22
080	a 37.091(091) 2 undef
080	a 377 2 undef
080	a (437.3) 2 undef
080	a 373.5-021.321 2 undef
080	a 373.5:63 2 undef
080	a (437.3) 2 undef
080	a 81:37.0 2 undef
080	a 811.112.2 2 undef
080	a 377.016 2 undef
080	a 5:37.016 2 undef
080	a 373.5.011.3-052 2 undef
080	a 373.5-057.8 2 undef
080	a (437.326) 2 undef
080	a (437.32) 2 undef
080	a (048.8) 2 undef

Německá hospodářská škola v Novém Jičíně : k historii zemědělského vzdělávání na Moravě před první světovou válkou / Šárka Konečná, Petr Kadlec.

60017	a Kolb, Karl G., d 1847-1918 7 mzk20191050925 2 czenas
61027	a Landwirtschaftliche Landes-Mittelschule (Nový Jičín, Česko) 7 kn20050211003 2 czenas
65007	a dějiny školství 7 ph536908 x odborné vzdělávání z Česko z Rakousko (1867-1918) y do 1914 2 czenas
65007	a střední odborné školy 7 ph116319 x střední zemědělské školy z Česko z Rakousko (1867-1918) y 1866-[1914] 2 czenas
65007	a jazyk a vzdělávání 7 ph121319 x němčina z Česko z Rakousko (1867-1918) y 1866-[1914] 2 czenas
65007	a odborné předměty 7 ph123678 x přírodovědné předměty z Česko z Rakousko (1867-1918) y 1866-[1914] 2 czenas
65007	a středoškolští studenti 7 ph126243 x absolventi středních škol z Česko z Rakousko (1867-1918) y 1866-[1914] 2 czenas
651 7	a Žilina (Nový Jičín, Česko) 7 ge335674 2 czenas
651 7	a Morava (Česko) 7 ge130070 2 czenas
651 9	a Žilina (Nový Jičín, Czechia) 2 eczenas
651 9	a Moravia (Czechia) 2 eczenas
6530	a německá hospodářská škola v Novém Jičíně - Žilině a absolventi nižšího gymnázia nebo reálky a dvouleté rolnické školy (1866-1875) a tříleté střední hospodářské školy (od 1875) a maturita od školního roku 1881-82 a učitelé hospodářské školy a zpoplatnění návštěvy školy a školné a materiální zázemí školy a vedení hospodářství a nepovinná výuka češtiny
655 7	a studie 7 fd133597 2 czenas

https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=001792327&local_base=ANL

Informace ve vstupním prvku i jako zpřesnění

Hlavní záhlaví	● Reissner, Martin
Název	● Mezery a doteky rekapitulující výtvarné bouře / [autor recenze] Martin Reissner
Popis (rozsah)	1 il.
Zdroj. dokument	České Slovo. -- ISSN 1211-6416. -- Roč. 93, č. 59 (20010310), s. 13
Poznámka	Rubrika: Kultura Též ZN Zemské noviny. - Roč. 11, č. 59 (20010310), s. 13 1 obrázek
Předmět. heslo	● Mezery a doteky (2001 : Ostrava, Česko)
Předmět. heslo	● české výtvarné umění -- 20. století ● výstavy -- české výtvarné umění -- Ostrava (Česko) -- 2001
Klíčová slova	* české výtvarné umění * stol. 20., léta 60.
Forma a žánr	* recenze
MDT	● 061.4 ● (070.447) ● 72/76

https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000646432&local_base=ANL

Chronologické údaje

pole 648

uvádějí se

konkrétní roky

obecnější údaje uvedené jako zpřesnění

používat pole 045 pro zápis kódovaných údajů? (úplná úroveň)

Chronologické zpřesnění

65007 |a fotografie |7 ph114585 |z Evropa východní |y 20. století, 90. léta |2 czenas

65007 |a fotografové |7 ph120335 |z Spojené státy |y 20. století, 90.léta |2 czenas

- [instrukce](#)

Chronologické zpřesnění: uvádět obecnější (větší) časové úseky ? desetiletí, padesátiletí, století

1	výstavy -- Česko -- 1999
5	výstavy -- Česko -- 20.-21. století
6	výstavy -- Česko -- 20. století
3	výstavy -- Česko -- 2000
1	výstavy -- Česko -- 2000-2001
1	výstavy -- Česko -- 2000 -- architektura
1	výstavy -- Česko -- 2000 -- fotografie
18	výstavy -- Česko -- 2001
1	výstavy -- Česko -- 2001/2002
19	výstavy -- Česko -- 2001-2010

3	výstavy -- Česko -- 2001-2020
2	výstavy -- Česko -- 2001, červen-září
2	výstavy -- Česko -- 2001, únor -- umělecká fotografie
7	výstavy -- Česko -- 2002
1	výstavy -- Česko -- 2002-2003
1	výstavy -- Česko -- 2002-2004
15	výstavy -- Česko -- 2003
1	výstavy -- Česko -- 2003-2004
1	výstavy -- Česko -- 2003-2008
39	výstavy -- Česko -- 2004

2	výstavy -- Česko -- 2004-2005
32	výstavy -- Česko -- 2005
2	výstavy -- Česko -- 2005-2006
10	výstavy -- Česko -- 2006
7	výstavy -- Česko -- 2007
1	výstavy -- Česko -- 2007-2008
1	výstavy -- Česko -- 2007-2009
13	výstavy -- Česko -- 2008
36	výstavy -- Česko -- 2009
6	výstavy -- Česko -- 2009-2010

1	výstavy -- Česko -- 2009, červenec-září
26	výstavy -- Česko -- 2010
4	výstavy -- Česko -- 2010-2011
40	výstavy -- Česko -- 2011
6	výstavy -- Česko -- 2011-2012
99+	výstavy -- Česko -- 2011-2020
2	výstavy -- Česko -- 2011, listopad
22	výstavy -- Česko -- 2012
1	výstavy -- Česko -- 2012 -- 2013
2	výstavy -- Česko -- 2013-2014

1	výstavy -- české výtvarné umění -- Ostrava (Česko) -- 2001
99+	výstavy -- Česko
1	výstavy -- Česko (Praha) -- 2001
1	výstavy -- Česko (Praha) -- 2003
1	výstavy -- Česko -- 1840-1864
1	výstavy -- Česko -- 1885
1	výstavy -- Česko -- 1888
7	výstavy -- Česko -- 1891
2	výstavy -- Česko -- 1891-1900
1	výstavy -- Česko -- 1895

1	výstavy -- Česko -- 19.-21. století
1	výstavy -- Česko -- 19. století
1	výstavy -- Česko -- 1931-1940
1	výstavy -- Česko -- 1938
1	výstavy -- Česko -- 1941-1950
1	výstavy -- Česko -- 1944
1	výstavy -- Česko -- 1989
1	výstavy -- Česko -- 1990-2010
1	výstavy -- Česko -- 1995-2004
1	výstavy -- Česko -- 1996

7	výstavy -- Česko -- 2014
2	výstavy -- Česko -- 2014-2015
3	výstavy -- Česko -- 2014-2020
5	výstavy -- Česko -- 2015
6	výstavy -- Česko -- 2016
2	výstavy -- Česko -- 2017
2	výstavy -- Česko -- 2018
9	výstavy -- Česko -- 21. století
1	výstavy -- Česko -- do 1945
2	výstavy -- Československo

Obecnější (širší časové úseky) jako chronologické zpřesnění

99+ [výstavy -- Česko -- 2011-2020](#) **354 záznamů**

Předmět. heslo	● Panuška, Jaroslav, 1872-1958
Předmět. heslo	● Galerie moderního umění (Roudnice nad Labem, Česko)
Předmět. heslo	● výstavy -- Česko -- 2011-2020
	● výtvarné umění -- 19.-20. století
	● výtvarní umělci -- 19.-20. století
Předmět. heslo	● Roudnice nad Labem (Česko)
Chronolog. údaj	* 2014 * 19.-20. století
Forma a žánr	* články
Skupina Konspektu	72/76 - Výtvarné umění
MDT	● 72/76
	● 929
	● 069

https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=001560582&local_base=ANL

Konspektové schéma

Klasifikační systém MDT

Standardy pro věcný popis

Zadejte hledaný dotaz, např. název knihy **HLEDAT** ?

Upřesnit hledání ?

Instituce
 Katalogy knihoven
 Ostatní zdroje
Použít filtr

Typ dokumentu
 Typ výpůjčky
 Téma
 Publikováno v
 Obor
 Vydavatel
 Autor
 Jazyk
 Rok vydání Časová osa
 Žánr
 Země vydání

Obor
 Beletrie
 Všeobecnosti. Informatika
 Technika, technologie
 Hudba
 Lingvistika. Literární věda
 Historie. Biografie
 Politické vědy
 Umění, architektura
 Výchova a vzdělávání
 Geografie. Geologie
 Ekonomické vědy, obchod
 Filozofie a náboženství
 Lékařství
 Zemědělství
 Biologické vědy
 Divadlo, film, tanec
 Právo
 Sociologie
 Fyzika a příbuzné vědy
 Chemie. Mineralogie
 Literatura pro děti a mládež
 Antropologie, etnografie
 Sport. Rekreace
 Matematika
 Výpočetní technika
 Psychologie

[Tematická mapa fondů](#)
[Tematické autority online](#)
www.knihovny.cz

Počet skupin Konspektu v ANL ???

Konspektové schéma

Význam skupin Konspektu přidělených v BIB záznamech SKC

- standard pro popis a zpřístupnění informačních zdrojů na úrovni předmětových kategorií a subkategorií
- nástroj pro tvorbu předmětově orientovaných metainformačních systémů v mezinárodním prostředí
- nástroj pro konverzi lokálních klasifikačních systémů do univerzálních
- nástroj minimální úrovně katalogizace - minimální záznam
- jak faseta obor v portálu knihovny.cz slouží k upřesnění hledání

V BIB záznamech se ukládá v poli 072

072 7 |a 60 |x Biotechnologie. Genetické inženýrství |2
Konspekt |9 2

Používá se jedna skupina Konspektu, dvě skupiny u

- literatury pro děti a mládež
- učebnic
- oborových jazykových slovníků
- bibliografií
- biografii
- rukopisů, starých tisků a vzácných dokumentů
- map, atlasů, glóbulů a starých map

Mezinárodní desetinné třídění MDT

- univerzální
  - mezinárodně srozumitelný
  - selekční jazyk
  - hierarchického typu
  - zahrnuje všechny obory lidského poznání a činností
  - lze numericky vyjádřit notací MDT
  - 10 tříd, desetinný princip
- 0 Všeobecnosti. Výpoč. technika
  - 1 Filozofie. Psychologie
  - 2 Náboženství
  - 3 Společenské vědy
  - 4 **Neobsazena**
  - 5 Matematika a přírodní vědy
  - 6 Aplikované vědy
  - 7 Umění. Zábava. Sport
  - 8 Lingvistika. Literatura
  - 9 Geografie. Biografie. Dějiny

Verze

- Úplné vydání
- Zkrácené vydání – střední rozsah
- Vybrané znaky

Povinný údaj v minimálním záznamu pro SK Caslin

MDT je dostupné

- [UDC Summary](#)
- [České MDT Online](#)

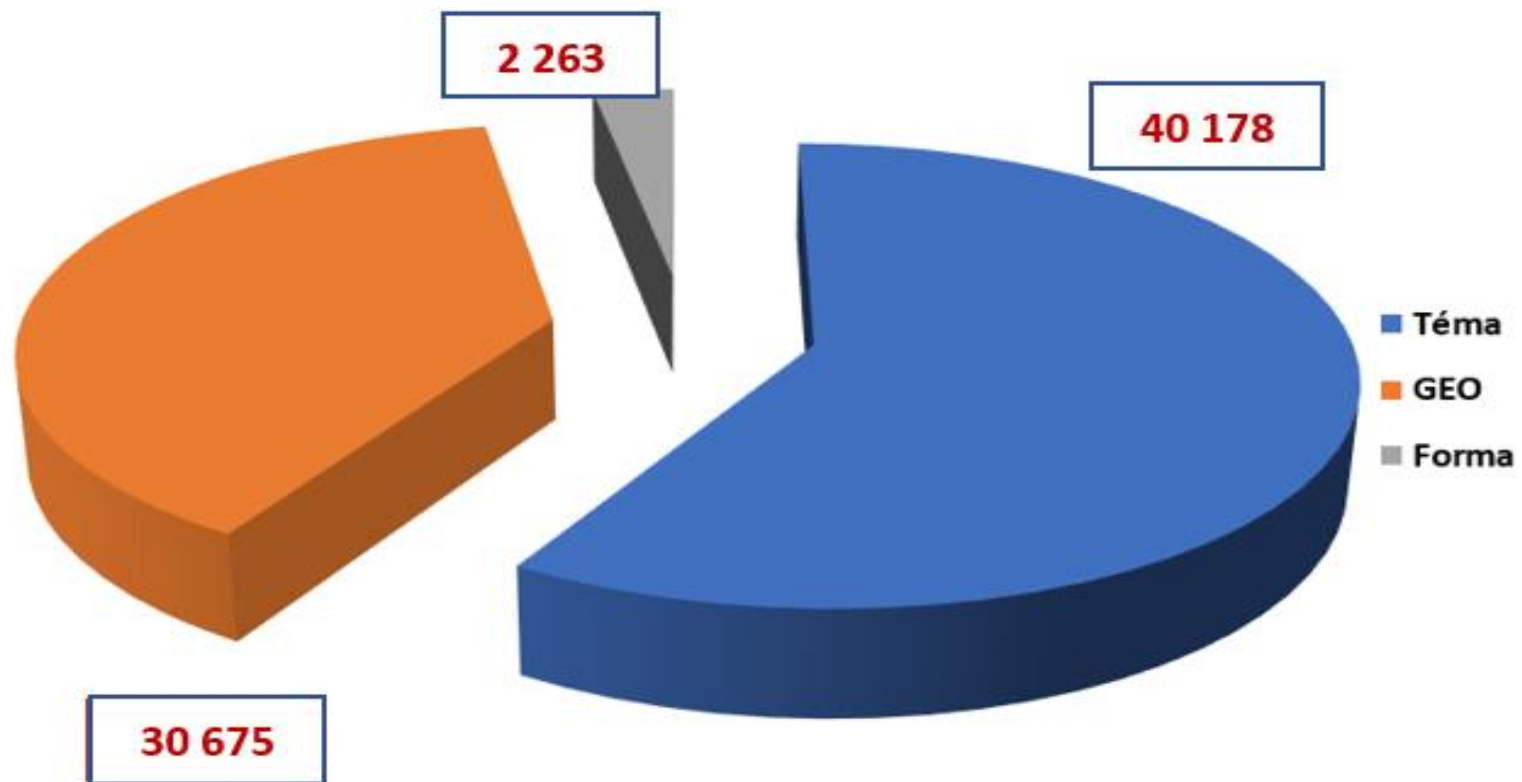
[MDT – více informací](#)

[Praktické informace](#)

Soubor národních věcných autorit

Nástroj pro standardizaci věcných selekčních prvků

Věcné autority v roce 2019

Soubor tematických autorit

řízený a měnitelný abecedně uspořádaný soubor věcných selekčních údajů - lexikálních jednotek (ověřených a unifikovaných),

mezi nimiž jsou vyjádřeny základní sémantické vztahy (ekvivalence, hierarchie, asociace), který je určen ke zpracování a vyhledávání dokumentů a informací v nich obsažených.

Součástí autoritního záznamu je **notační znak systematického selekčního jazyka** související s autoritním záhlavím a nezbytný poznámkový aparát.

K základním charakteristikám tohoto souboru patří **slovní zásoba, struktura sémantických vztahů a aplikační syntax.**

V souboru věcných autorit existují **dva typy lexikálních jednotek**

- **preferovaný termín** - lexikální jednotka užívaná závazně při indexování k vyjádření určitého pojmu
- **nepreferovaný termín** - ekvivalent nebo kvaziekvivalent preferovaného termínu;
  - nepreferovaný termín není dokumentu přiřazován, ale slouží jako uživatelský vstup do abecedního rejstříku;
  - uživatel je odkázán příslušným pokynem (např. viz) k ekvivalentnímu preferovanému termínu

CZENAS - standard pro věcné selekční údaje v knihovnách s univerzálním fondem

- soubor **věcných** autorit
- integrovaný pořádací nástroj
- selekční jazyky
  - **jazyk předmětových hesel**
  - **systematický selekční jazyk MDT (MDT MRF)**
- **induktivní metoda – s dokumentem v ruce**
- **dílčí soubory**
  - soubor tematických termínů
  - soubor geografických termínů
  - soubor formálních termínů

Struktura záznamu věcné autority

Zvolte formát: Standardní -- MARC

Záznam 1 z 1

Ident. číslo	ph123105
Záhlaví	● <u>městské památkové rezervace</u>
Odkaz. forma	památkové rezervace městské rezervace památkové městské
Nadřazený termín	<u>památkově chráněná území</u>
Asoc. termín	<u>městská historická centra</u> <u>městské památkové zóny</u> <u>památková péče</u>
MDT	● <u>711.4.025.3/.4</u>
Angl. ekvivalent	urban monument reserves
Skupina Konspektu	● <u>71 - Územní plánování. Urbanismus. Památková péče [21]</u>

Stavebně-historický průzkum

LDR	----cz--a22-----n--4500
FMT	VA
001	ph137762
003	CZ-PrNK
005	20191016135946.0
008	011219 n anznbnabn-----n-a a-----
040	a ABA001 b cze d ABA001
072 7	a 71 x Územní plánování. Urbanismus. Památková péče 2 Konspekt 9 21
080	a 719:69 2 MRF_2003
150	a stavebně-historický průzkum 7 ph137762
450	a stavebně historický průzkum 0 o
450	a stavebněhistorický průzkum 0 o
450	a SHP (památková péče) 0 o
450	a průzkum stavebně-historický 0 o
550	w g a památková péče 7 ph123918
75007	a constructional-historical research 2 eczenas

Tvar lexikálních jednotek

- **substantivní tvar**
  - jednoslovné substantivum
  - víceslovná lexikální jednotka, jejíž základ tvoří substantivum
  - adjektivní spojení
  - předložková vazba
  - komplexní termín

Příklady

- **epitafy**
- **sepulkrální památky**
- **památkově chráněná území**
- **padělání a pozměňování veřejné listiny**
- **agrese (mezinárodní právo)**
- **polovojenské organizace**
- **ochrana osobních údajů**
- **manželky významných mužů**
- **rodiče a děti**
- **ženy v politice**
- **malíři a řezbáři - nelze považovat za obecně platný komplexní termín, řeší pouze problém zpřístupnění konkrétního dokumentu**
- **osobnosti Broumova - situační termín**
- **trvalá budoucí udržitelnost muzeí – není termín**

Tvar lexikálních jednotek

- dodržuje se **přirozený slovosled**
- dodržuje se pravopisná norma
- **transliterace** se řídí platnými normami
- **singulár a plurál**
  - počítatelná v plurálu, např. *prezidenti, knihy, řeky....*
  - abstrakta, počítatelná použita jako abstrakta, názvy vědních oborů v singuláru, např. *láska, průmysl, fyzika, malířství...*
- **cizojazyčné termíny** se uvádějí
  - neexistuje-li adekvátní překlad, např. *benchmarking*
  - je-li termín běžně používán v daném vědním oboru, např. *paleobotanika...*
- **zkratky**
  - **preference** rozepsané formy
    - zkratka se odkáže – odborné zkratky jsou nejednoznačné a pro laického uživatele nesrozumitelné

Pravopisné chyby

- 1 [územní studie krajiny](#)
- 1 [územni studie krajiny](#)
- 1 [územní studie krajny](#)

Hlavní záhlaví	● Maloš, Martin
Název	● ERP formou ASP : příležitosti na trhu malých a středních firem v ČR / Martin Maloš
Zdroj. dokument	Systémová integrace. -- ISSN 1210-9479. -- Roč. 13, č. 2 (2006), s. 68-82
Odkazy	 Plný text
Poznámka	Obrázky
Předmět. heslo	<ul style="list-style-type: none"> ● malé a střední podniky -- Česko ● malé a střední podniky -- Česko ● procesní management ● aplikační software ● systémová integrace ● Active Server Pages (software) ● podnikové informační systémy ● outsourcing
Předmět. heslo	<ul style="list-style-type: none"> ● střední podnikání -- Česko ● Enterprise Resource Planning (systémy)
MDT	<ul style="list-style-type: none"> ● 334.012.64 ● 658.114-022.55 ● 334.012.63 ● 005.5 ● 658 ● 004.455.2 ● [007+004]:658 ● 004.9 ● 005.591.43 ● (437.3)

655 4 | a [gčlánky](#)

655 4 | a [\[inzerce\]](#)

[střední podnikání](#)

[střední podnikání - \[autoritní záznam\]](#)

Viz: [malé a střední podnikání](#)

[střední podnikání -- Česko](#)

https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=001006622&local_base=ANL

Nepoužívat zkratky, jsou nejednoznačné

rozepisovat je

použít kvalifikátor

- [PMA – nejednoznačná](#)

PMA

Zkratka **PMA** může znamenat:

- [Pressurized Mating Adapter](#) — hermetizovaný propojovací tunel na ISS
- [Parametoxamfetamin](#) – halucinogenní amfetamin
- [PHP My Admin](#) – Webové rozhraní pro práci s [MySQL](#) databázemi.

63004	a A4WP
63004	a WPC
63004	a PMA
63004	a iPod
63004	a iPhone
65007	a chytré mobilní telefony x sj 2 psh
65007	a tablety x vt 2 psh
65007	a nabíjení akumulátorů x et 2 psh
65007	a indukované napětí x en 2 psh
65007	a elektromagnetická indukce x fy 2 psh
65007	a magnetická rezonance x fy 2 psh
65007	a normy a standardy 7 ph260674 x fy 2 czenas
655 7	a články 7 fd133976 2 czenas

Ident. číslo	ph165186
Záhlaví	● IPv6 (internetový protokol)
Odkaz. forma	IPv6
Nadřazený termín	IP (internetový protokol)
MDT	● 004.72.057.4
Angl. ekvivalent	IPv6 (computer network protocol)
Skupina Konspektu	● 004.7 - Počítačové sítě [23]

Nejednoznačná zkratka

040	a ABA001 b cze d ABA001 9 2
043	a e-cs-cc a e-cs-ms
080	a 377 2 undef
1001	a Kovaříková, Blanka 4 com
24510	a Získá vzdělávání předstih? / c Přípr. Blanka Kovaříková : Přísp. Marcel Winter
61024	a Střední odborná učiliště strojní (Praha.- Brno)
61024	a FAA
651 4	a Brno
651 4	a Praha
6530	a spolupráce a odborní dělníci a výchova
7001	a Winter, Marcel 4 oth
7730	t Noviny g Roč. 1, č. 139 (19920828), s. 1 q 1:139 9 19920828

Báze AUT
FAA

https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000075931&local_base=ANL

Význam lexikálních jednotek

- **Problém synonymie se řeší**
  - uvedením variantní formy jako odkaz viz, např. preferovaný termín zvolíme „**terapie pohádkou**“ a termín „**pohádkoterapie**“ odkážeme
- **homonymie, polysémie**
  - různé významy homonym se důsledně rozlišují
    - specifikací termínu, např. **typologie**
      - **typologie dokumentů, typologie lesa, typologie zemědělských půd, typologie památek??**
    - uvedením kvalifikátoru (relátoru) v závorce, který je součástí deskriptoru, např. **typologie**
      - **typologie (archeologie)**
      - **typologie (biblistika)**
      - **typologie**

Výběr lexikálních jednotek v univerzálním systému

jednoznačnost

formální rozklad termínu – nepoužívat

- psychologie osobnosti//osobnost+psychologie - regionální literatura// regionální + literatura
- **Proč? – získání obsahově různorodých dokumentů, vzniká informační šum**

v univerzálním souboru se vyskytují častěji

- výrazy obecného významu
- hodnotící adjektiva
- předložkové vazby

Významové vztahy lexikálních jednotek

- ekvivalence – synonymie
- hierarchie – mezi jednotkami téhož sémantického okruhu
  - podřazenost
  - nadřazenost
  - asociace
- podnikání
  - NT drobné podnikání
- antivirové systémy
  - RT počítačové viry

Je třeba

- Respektovat celistvost termínů
- Zachovávat jednotný postup – důsledně dodržovat přirozený pořádek slov (ne substantivní inverze ano i ne)
- Nepoužívat nejednoznačné termíny
- Nepoužívat „situační termíny“
  - Příliš detailní
  - Specifické pro dané prostředí
  - Specifické pro daný dokument
- Počítat s „ošidností“ propojení na volně dostupné info zdroje
- Zapisovat selekční termíny do příslušných polí
- Používat přiměřený počet věcných selekčních prvků
- **Používat řízené slovníky – soubor věcných autorit**
- **Dodržovat dohodnutá pravidla**

Respektovat celistvost termínů

Hlavní záhlaví	● Kořínek, Roman
Název	● Ostrov chce být městem zeleně / (kor)
Popis (rozsah)	Ilustrace
Zdroj. dokument	Karlovarský deník. -- ISSN 1802-1069. -- Číslo 92 (20190418), s. 3
Předmět. heslo	● veřejná zeleň ● zahradnictví
Předmět. heslo	● Ostrov (Karlovy Vary, Česko)
Klíčová slova	* městská * zeleň * Ostrov * Karlovy Vary * výsadba * údržba
Forma a žánr	* reportáže
Skupina Konspektu	712 - Plánování krajiny. Parky. Zahrady
MDT	● 712.252 ● 633/635 ● (437.318)
Anotace	Výsadba 94 nových stromů, keřů a okrasných květin ve městě
System. číslo	001770008

https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=001770008&local_base=ANL

Klíčová slova v poli 653

Všechny typy termínů

Geografické termíny bez kvalifikátorů

Není dodržena celistvost termínu

KS – termín „městská zeleň“ je rozdělen do dvou podpolí a

Nepoužívat „situační termíny

Příliš detailní
Specifické pro dané prostředí
Specifické pro daný dokument

údržba sportovních objektů – použít více řízených termínů

65004	a údržba sportovních objektů
65007	a financování 7 ph137577 2 czenas
65007	a veřejné služby 7 ph118363 2 czenas
65007	a sportovní hřiště 7 ph125948 2 czenas
65007	a sportovní kluby 7 ph125949 2 czenas
651 7	a Česko 7 ge128065 2 czenas
655 7	a články 7 fd133976 2 czenas

655 2 |a výzkum podporovaný jinými zdroji než vládou USA

Forma a * informace spotřebitelům
 žánr

655 4 |a [inzerce]

Používat termíny v množném čísle

[Č.záznamu: 001790320]

*Hodnocení badatelského přístupu v biologii z pohledu učitelů a žáků gymnázií = The Evaluation of the Inquiry-Based Learning in Biology Classes from the Grammar School Teachers' and Students' Point of View / Sabina Radvanová, Věra Čížková, Patrícia Martinková. -- 7 tabulek, 13 poznámek
In: Scientia in educatione. -- Praha : Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2010-*

650 7	a badatelsky orientovaná výuka 2 pedagog
650 7	a vyhledávání informací 7 ph163856 2 czenas
650 7	a biologie 7 ph114166 2 czenas
650 4	a hodnocení výuky
650 4	a učitel
650 4	a žák
650 4	a gymnázium
650 4	a výsledek výzkumu

AUT termín:
učitel a žák

Nepoužívat vycpávková slova

6530 | a fyzika | a mechanické kmity těles | a akustická emise | a diagnostické metody | a užití

6530 | a domovy | a senioři | a Cheb | a hodnocení | a sociální | a služby | a kvalita

65004 | a dílo

Respektovat přirozený slovosled, ne substantivní inverzi

6530 | a dílo vodní | a nádrž vodárenská | a vodárenství | a vývoj historický | a vodárna | a VD
Želivka | a Praha

Používat přiměřený počet věcných selekčních prvků

Hlavní záhlaví	● Michalková, Romana Česká zahradnická akademie Mělník
Název	● 130 let zahradnického školství v Mělníku / Romana Michalková, Anna Richterová, Ladislav Pytloun
Popis (rozsah)	4 ilustrace
Zdroj. dokument	Zahrada - park - krajina. -- ISSN 1211-1678. -- Roč. 25, č. 3 (2015), s. 42-45
Další původce	● Richterová, Anna Česká zahradnická akademie Mělník ● Pytloun, Ladislav Česká zahradnická akademie Mělník
Poznámka	3 barevné a 1 černobílá fotografie
Předmět. heslo	● Vyšší odborná škola zahradnická a Střední zahradnická škola (Mělník, Česko)
Předmět. heslo	● Česká zahradnická akademie (ČAZ) Mělník
Předmět. heslo	● odborné školství ● vzdělávací instituce ● školy ● vzdělávací systémy ● dějiny ● zahradnictví ● zahrady ● záhonové rostliny ● okrasné dřeviny ● okrasné byliny ● výsadba ● rostlinné sbírky ● odborný výcvik ● výukové pomůcky ● tvorba krajiny ● krajinná tvorba ● krajinotvorné rostliny ● ochrana krajiny ● trendy
Klíčová slova	* zahradní architektura * zahradní tvorba
Skupina Konspektu	712 - Plánování krajiny. Parky. Zahrady 635 - Zahrádkářství 373.5 - Střední školy 377 - Odborné vzdělávání
MDT	● 712.2 ● 712.4 ● 635.92 ● 373.6+377.1/.6

4 skupiny Konspektu
19 řízených termínů
2 klíčová slova

https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=001585607&local_base=ANL

Soubor geografických autorit

Soubor geografických autorit

JEDNOZNAČNOST geo názvů

Při zpřístupnění objektů

- na úrovni jednotky
- na úrovni sbírky

Soubor ověřených a unifikovaných geografických selekčních údajů

- určených pro zpracování a vyhledávání informačních zdrojů/objektů
- s nezbytným odkazovým a poznámkovým aparátem
- součástí autoritního formátu je notační znak systematického selekčního jazyka související s autoritním záhlavím
- kódované údaje
- souřadnice – lokalizace entity

Ukázka GEO záznamu – MARC21

LDR	-----cz--a22-----n--4500
FMT	GA
001	ge129831
003	CZ-PrNK
005	20160808111609.0
008	000804 n acznnbabn-----n-a a-----
034	d E014.2361 e E014.2361 f N048.6327 g
040	a ABA001 b cze d ABA001
043	a e-xr--- b e-xr-cc 2 czenas
080	a (437.31-14) 2 MRF_2003
151	a Lipno (Česko : vodní nádrž) 7 ge129831
451	a Lipenská přehrada (Česko) 0 o
451	a Jihočeské moře (Česko) 0 o
451	a přehrada Lipno (Česko) 0 o
451	a Vodní dílo Lipno (Česko) 0 o
451	a Vodní nádrž Lipno (Česko) 0 o
551	a Lipno (Česko : vodní nádrž : oblast) 7 ge138322
551	a Vltava (Česko : řeka) 7 ge134571
68000	i Přehradní nádrž na řece Vltavě.
75107	a Lipno Dam (Czechia) 2 eczenas
85642	u http://cs.wikipedia.org/wiki/Vodn%C3%AD_n%C3%A1dr%C5%BE_Lipno 4 N
8564	u http://aleph.nkp.cz/aleph-cgi/show_map?ll=48.63267,14.23614&z=12 y Zobrazit na mapě 4 N

AUT - Úplné zobrazení záznamu

Zvolte formát: [Standardní](#) -- [MARC](#)

Záznam 1 z 1

Ident. číslo	ge129831	Další informace:
Záhlaví	 Lipno (Česko : vodní nádrž)	 <small>WIKIPEDIE</small> <small>Česky</small>
Kód geogr. oblasti	e-xr--- e-xr-cc	
Odkaz. forma	Lipenská přehrada (Česko) Jihočeské moře (Česko) přehrada Lipno (Česko) Vodní dílo Lipno (Česko) Vodní nádrž Lipno (Česko)	
Asoc. termín	Lipno (Česko : vodní nádrž : oblast) Vltava (Česko : řeka)	
MDT	 (437.31-14)	
Angl. ekvivalent	Lipno Dam (Czechia)	
GPS	48°37'57.6"N, 14°14'10.1"E Zobrazit na mapě	
Poznámka	Přehradní nádrž na řece Vltavě.	
Další informace	 Wikipedie (Vodní nádrž Lipno)	
Obrazová příloha	 Zobrazit na mapě	

Preferovaná forma - příklady

- Francie
- Hesensko (Německo)
- Somálsko
- Itálie severní
- Liberecký kraj (Česko)
- Vsetín (Česko : okres)
- Blízký východ
- Haná (Česko)
- Jobova Lhota (Česko)
- Malá Strana (Praha, Česko);
- Středozemní moře
- Dunaj (řeka)
- Máchovo jezero (Česko)
- Brdy (Česko)
- Brdy (Česko : pohoří)
- Říp (Česko : hora)
- Petřín (Praha, Česko : vrch)
- Šárecké údolí (Praha, Česko)
  - Odkaz: Divoká Šárka (Praha, Česko : údolí)

Forma geografických názvů

- Je-li běžně používána, zvolí se **česká forma geografického názvu**
  - stanoví se na základě příručkových pramenů
- Neexistuje-li česká forma jména, použije se forma jména v úředním jazyce země
- Používá-li se v dané zemi více úředních jazyků, zvolí se forma jména nejčastěji se vyskytující v příručkových pramenech
- V záhlaví se používá **konvenční jméno** státního/správního celku, není-li obecně používáno jeho jméno oficiální, např.
  - **Francie** (ne Francouzská republika),
  - **Německo** (ne Spolková republika Německo)
  - **Česko** (ne Česká republika)
- Při změně geografického názvu se v **identifikačním popisu** dokumentů v záhlaví použije forma původní i forma nově zavedená podle situace: obě korporativní záhlaví se propojí odkazem typu "viz též" (**přidružovacím**)
- Ve **věcném** popisu dokumentů se používá **poslední forma jména**.
- Srí Lanka – současná forma, Cejlon – dřívější forma

Zápis kvalifikátoru - geografický kvalifikátor

Jako geografický kvalifikátor se používá název vyššího územního celku:

U jedinečných obcí - konvenční název státu

- Kladníky (Česko) - kvalifikátor: konvenční název státu

U vícečetných (nejedinečných, nejednoznačných) obcí – název okresního města + konvenční název státu

- Terezín (Hodonín, Česko) - kvalifikátor: okresní město + název státu
- Terezín (Kunžak, Česko) - část obce - kvalifikátor: název jedinečné obce + název státu
- Terezín (Litoměřice, Česko) - kvalifikátor: okresní město + název státu
- Terezín (Radenín, Česko) - část obce - kvalifikátor: název jedinečné obce + název státu
- Terezín (Sobotín, Česko) – část obce - kvalifikátor: název jedinečné obce + název státu

U částí obcí – název obce (u nejedinečných včetně okresního města) a název státu

- Nové Kopisty (Terezín, Litoměřice, Česko) – část obce: kvalifikátor: název NEJEDNOZNAČNÉ obce + název státu

Zápis kvalifikátoru - obecný kvalifikátor

- Obecný kvalifikátor slouží k jednoznačné identifikaci
- Obecný kvalifikátor obsahující typ autority se používá u geografických autorit **vždy, není –li obecné jméno součástí názvu, a zapisuje se v kulatých závorkách**
- Jako obecný se používá
- **řeka, potok, přehradní nádrž, hora, pohoří, oblast, horní tok, povodí okres, naučná stezka, přírodní památka, chráněná oblast**
- kvalifikátor se zapisuje po dvojtečce v závorce v pořadí (země : xxxxx), např.
  - U Iru lípy (Česko : naučná stezka)
- **Výjimka z tohoto pravidla – u názvů obcí, měst a jejich částí se obecný kvalifikátor „město“, „obec“ nepoužívá;**
- jeho nepřítomnost je signifikantní, znamená, že se jedná o geografické jméno obce, města a jejich částí.

Rozlišující kvalifikátor – existují entity téhož jména:

dvě obce

dvě řeky

přírodní památka

nutno rozlišit,

obecný kvalifikátor u jmen obcí, měst se neuvádí, pouze geografický

obecným kvalifikátorem se rozlišují ostatní entity

Rejstřík: Geograf. termín

Poč. záz. n.	
1	Blanche Mer [o]
1	<u>Blanice (Bavorov, Česko)</u>
1	<u>Blanice (Česko : národní přírodní památka)</u>
1	<u>Blanice (Mladá Vožice, Česko)</u>
1	<u>Blanice (Otava, Česko : řeka)</u>
1	<u>Blanice (Sázava, Česko : řeka)</u>
1	<u>Blanice vlašimská (Česko : řeka) [o]</u>
1	<u>Blanická (Rodna, Česko)</u>
1	<u>Blanička (Strunkovice nad Blaníci, Česko)</u>
1	<u>Blaník (Vlašimská pahorkatina, Česko) [o]</u>

Používat důsledně kvalifikátory

- 5 [Loukov \(Česko\)](#)
  - 1 [Loukov \(Dolní Město, Česko\) - \[autoritní záznam\]](#)
  - 10 [Loukov \(Háje nad Jizerou, Česko\) - \[autoritní záznam\]](#)
  - 2 [Loukov \(Havlíčkův Brod, Česko\)](#)
  - 6 [Loukov \(Kroměříž, Česko\) - \[autoritní záznam\]](#)
  - 3 [Loukov \(Ledeč nad Sázavou, Česko\)](#)
-
- 3 [Loukovice](#)
  - 2 [Loukovice \(Třebíč, Česko\) - \[autoritní záznam\]](#)
-
- 2 [Lhota \(Mělník, Česko\)](#)
  - 1 [Lhota \(Nahořany, Náchod, Česko\) - \[autoritní záznam\]](#)
  - 4 [Lhota \(Plzeň, Česko\) - \[autoritní záznam\]](#)
  - 2 [Lhota \(Praha-západ, Česko\)](#)
  - 1 [Lhota \(Rakovník, Česko\)](#)
  - 1 [Lhota \(Šternberk, Česko\)](#)
  - 2 [Lhota \(Třebenice, Litoměřice, Česko\) - \[autoritní záznam\]](#)
  - 2 [Lhota \(Zlín, Česko\) - \[autoritní záznam\]](#)
  - 1 [Lhota \(Žďár nad Sázavou, Česko : zaniklá obec\)](#)

Soubor formálních autorit

Soubor formálních autorit

- obsahuje autoritní záznamy formálních deskriptorů,
- slouží jako zdroj ověřených a unifikovaných záhlaví označující žánry a formy dokumentů a
- jako nástroj sjednocení katalogizační praxe v oblasti forem a žánrů dokumentů;
- z hlediska uživatele přispívá ke snadnému a rychlému vyhledávání dokumentů pomocí formálních deskriptorů,
- termín se uvádí v množném čísle;
- každý termín musí být jednoznačný,
- různé významy termínů (homonym) se důsledně rozlišují
  - **specifikací** termínu pomocí **adjektiva** nebo např. *jubilejní publikace*,
  - substantivním spojením (**druhým pádem nebo předložkovou vazbou**), např. *publikace pro mládež*, nebo
  - **připojením kvalifikátoru (relátoru)** v závorce, který je součástí deskriptoru, např. *horory (příběhy)*, *horory (povídky)*,
- U víceslovných termínů se dodržuje **přirozený slovosled**.

99+ [anotace](#) - [\[autoritní záznam\]](#)

1 [anotace](#)

Autoritní záznam označení formy/žánru

LDR	---nz--a22---n--4500
FMT	FA
001	fd914188
003	CZ-PrNK
005	20160512123618.0
008	160512 n anznbnabn-----n-a a-----
040	a ABA001 b cze d ABA001
080	a (0:82-92) 2 MRF_2003
155	a příležitostné texty 7 fd914188
6809	i Pro popis starých tisků zahrnuje texty literárního charakteru bezprostředně reagující na významné události soukromého i veřejného života (sňatek, narození, úmrtí, korunovace, intronizace, svatořečení, živelné pohromy, vraždy církevní svátky, promoce, atd.), zahrnující různé literární žánry jako např. humanistickou poezii či oslavné kázání.
75507	a <u>writings for a special occasion</u> 2 eczenas
SYS	000914188

Věcné autority - kooperace

školení

Věcné autority - kooperace

geografické a formální autority

- vytvářením autorit online v bázi AUT - knihovny se systémem Aleph
- vytvářením autorit s využitím **Z39.50 serveru** přes tzv. bandasku - knihovny s jinými systémy majícími Z39.50 klienta
- vyplněním **www formuláře**

tematické autority - zasíláním tabulky s návrhy nových hesel

- **posílání návrhů tematických autorit online (prostřednictvím formulářů) není možné**
- zdůvodnění:
  - **komplexnost (složitost) tematických autorit především v oblasti významových vztahů**

Kooperace – www formulář: GEO, Forma/žánr

Databáze Národní knihovny ČR

Konec	Přihlášení	Databáze	Dílčí báze	Nastavení
Vyhledávání / Rejstříky		Výsledky dotazu	Předchozí dotazy	Schránka

Základní vyhledávání | Rozšířené vyhledávání | Vyhledávání CCL | Návrh nové autority

AUT - Databáze národních autorit NK ČR

Návrh věcné autority - geografický termín

Pouze pro návrh nové autority, připomínky ke stávajícím autoritám pošlete [e-mailem](#).

Sigla:	ABA001
Záhlaví (geograf. termín): *	<input type="text"/>
Kód geograf. oblasti: *	<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/>
MDT:	<input type="text"/> <input type="text"/>
Odkazovaná forma:	<input type="text"/> <input type="text"/>
Příbuzný termín:	<input type="text"/> <input type="text"/>
Podřazený termín:	<input type="text"/> <input type="text"/>
Nadřazený termín:	<input type="text"/> <input type="text"/>
GPS:	<input type="text"/> Vyhledat na mapě
Status:	<input type="text"/>
Zdroj ověření: *	<input type="text"/>
URL:	<input type="text"/>
Poznámka:	<input type="text"/>

Návrh věcné autority - formální deskriptor

Pouze pro návrh nové autority, připomínky ke stávajícím autoritám pošlete [e-mailem](#).

Sigla:	ABA001
Záhlaví (forma, žánr): *	<input type="text"/>
Anglický ekvivalent:	<input type="text"/>
MDT:	<input type="text"/> <input type="text"/>
Odkazovaná forma:	<input type="text"/> <input type="text"/>
Příbuzný termín:	<input type="text"/> <input type="text"/>
Podřazený termín:	<input type="text"/> <input type="text"/>
Nadřazený termín:	<input type="text"/> <input type="text"/>
Zdroj ověření:	<input type="text"/>
Poznámka:	<input type="text"/>

Kooperace – Téma: formou tabulky

ZÁHLAVÍ	MDT	ODKAZ. FORMA	VIZ TEZ	ANGL. EKVIVALENT	POZN.
alternativní hudba		hudební alternativa			odkaz
		alternativa hudební			
zastřování (vojenství)		politika zastřování			O
polská krize (1980-1981)		polské protestní hnutí (1980-1981)			O
		protestní hnutí v Polsku (1980-1981)			O
		hnutí protestní polské (1980-1981)			O
potlačování povstání		boj proti povstalcům			výměna záhlaví a odkazu
hnutí za nezávislost		osvobozené hnutí			O
čtení (genetická metoda)	37.016:028-028.31	genetická metoda čtení	BT čtení	reading (genetic method)	nová
			BT vyučovací metody		
čtení			NT čtení (genetická metoda)		NT
vyučovací metody			NT čtení (genetická metoda)		NT

Etnické adjektivum

**Pouze jako
neoddělitelná součást
termínů
Etnické adjektivum
označuje:
jazyk
etnikum
národnostní a kulturní
okruh**

česká architektura
česká čejka
česká filologie
česká filozofie
česká grafika
česká házená
česká jídla
česká koruna
česká kresba
česká landrase
česká literatura
česká národní bibliografie
česká novela
česká otázka
česká poezie
česká povídka
česká próza
české baroko

české básničky
české bílé ušlechtilé
české divadlo
české drama
české dramatičky
české korunovační klenoty
české lidové balady
české lidové písně
české lidové tance
české malířství
české písně
české pohádky
české pověsti
české prvotisky
české rukopisy
české sklo
české sochařství
české spisovatelky

české staré tisky
české tisky
české umění
české výtvarné umění
český esej
český fejeton
český fousek
český granát
český jazyk [o]
český křišťál
Český lev (filmová cena)
česky psané časopisy
český román
český stavák
český strakatý pes
český teriér
český tisk
český verš
český voláč sedlatý rousný